

Брюксел, 10.7.2015 г.
COM(2015) 331 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

**относно прилагането на Регламент (ЕО) № 428/2009 за въвеждане режим на
Общността за контрол на износа, трансфера, брокерската дейност и транзита на
изделия и технологии с двойна употреба**

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

относно прилагането на Регламент (ЕО) № 428/2009 за въвеждане режим на Общността за контрол на износа, трансфера, брокерската дейност и транзита на изделия и технологии с двойна употреба

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Съгласно член 23, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 428/2009 Комисията представя на Европейския парламент годишен доклад относно работата, извършените проверки и консултации на координационната група по въпросите на изделията с двойна употреба (КГИДУ). Освен това в Съобщение на Комисията (СОМ(2014)244) се признава, че публикуването на доклади и на нечувствителна информация, получена благодарение на контрола, би могло да бъде от решаващо значение за засилване на прозрачността, както и за подобряване на степента на спазване на изискванията от страна на операторите и на техния капацитет за контрол. В настоящия доклад, изготвен от Комисията и от КГИДУ с участието на държавите членки¹, се представя информация относно прилагането на регламента за 2014 г. и са включени сумарни данни за контрола на износа през 2013 г.

2. РАЗВИТИЕ НА ПОЛИТИКАТА И НА НОРМАТИВНАТА УРЕДБА

2.1. Преглед на политиката за контрол на износа

2014 г. бележи важен етап в прегледа на политиката за контрол на износа. На 24 април 2014 г. бе прието Съобщение на Комисията (СОМ(2014)244), чиято цел е да очертае насоки за упражнявания от ЕС контрол на износа. В съобщението се набелязват конкретни варианти на политики за модернизирани и приспособяване на контрола на износа към бързо променящите се технологични, икономически и политически условия. Освен това Комисията започна извършването на оценка на въздействието с цел да оцени разходите и ползите, свързани с различните варианти за преглед, и да идентифицира най-подходящите действия от регулаторен и нерегулаторен характер (http://ec.europa.eu/smart-regulation/impact/planned_ia/docs/2013_trade_015_duxc_en.pdf).

След публикуването на Регламент (ЕС) № 599/2014, на 12 юни 2014 г. бе публикувано Съвместно изявление на Европейския парламент, Съвета и Комисията относно прегледа на системата за контрол на износа на изделия с двойна употреба², в което трите институции признават, че модернизиранието и по-нататъшното уеднаквяване на системата са необходими, за да бъде тя приспособена към новите заплахи и технологичното развитие, за да се намалят нарушенията и да се създадат еднакви условия на конкуренция за износителите.

В допълнение, на 21 ноември 2014 г. Съветът прие Заключение относно прегледа на политиката за контрол на износа

¹ Някои компетентни органи също публикуват доклади за търговията с изделия с двойна употреба.

² Съвместно изявление на Европейския парламент, Съвета и Комисията, прикрепено към Регламент (ЕС) № 599/2014.

(http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/EN/foraff/145903.pdf), а Европейският парламент отправи до Комисията въпрос с искане за устен отговор по темата (<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+OO+O-2014-000081+0+DOC+XML+V0//EN>).

2.2. Изменения в Регламент (ЕО) № 428/2009

През отчетния период Регламент (ЕО) № 428/2009 на Съвета претърпя две изменения:

- с Регламент (ЕС) № 599/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 16 април 2014 г.³ на Комисията бяха делегирани правомощия да актуализира контролния списък на ЕС в приложение I (делегирани актове) и да изключва местоназначения от обхвата на генералните разрешения на Съюза за износ (ГРЕСИ) в приложение II, когато за подобни местоназначения бъде наложено оръжейно ембарго;
- с Регламент (ЕС) № 1382/2014 на Комисията⁴ от 22 октомври 2014 г. беше актуализиран контролният списък на ЕС в приложение I към регламента и бяха включени измененията, договорени през 2011, 2012 и 2013 г. в рамките на международните режими за контрол на износа. Тези изменения включват премахване на контрола върху определени изделия и изменения в описанието и определенията за стоките, както и въвеждане на нови видове контрол, например по отношение на софтуер за проникване и наблюдение в интернет. Новият актуализиран и консолидиран контролен списък на ЕС се прилага считано от 31 декември 2014 г. С прилагането му се дава възможност на ЕС да изпълни поетите международни ангажименти по отношение на контрола на износа и се оказва подкрепа на износителите от ЕС в случаите на занижени контролни параметри.

По-нататъшното развитие на нормативната уредба остава отворено за разглеждане в рамките на прегледа на политиката за контрол на износа.

2.3. Национални мерки за прилагане

Регламентът е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави членки, но предвижда, че държавите членки трябва да приемат мерки за прилагане за някои разпоредби и че информацията относно тези мерки следва да се публикува в *Официален вестник на Европейския съюз*. През 2014 г. КГИДУ събра сведения от държавите членки с цел да актуализира публикуваното на 6 март 2012 г. известие⁵, в което бе представен общ преглед на мерките, приети от държавите членки във връзка, например, с разширяването на контрола на брокерската дейност и транзита, прилагането на контрола и по отношение на невключени в списъка изделия от съображения за защита на обществената сигурност или на правата на човека, с въвеждането на национални генерални разрешения за износ, с прилагането на контрол на трансфера в рамките на ЕС за невключени в списъка изделия, както и с информация относно националните органи за контрол на износа.

³ ОВ L 173, 12.6.2014 г., стр. 79.

⁴ ОВ L 371, 30.12.2014 г., стр. 1

⁵ ОВ С 67, 6.3.2012 г., стр. 1.

3. ДЕЙНОСТИ НА КООРДИНАЦИОННАТА ГРУПА ПО ВЪПРОСИТЕ НА ИЗДЕЛИЯТА С ДВОЙНА УПОТРЕБА

С член 23 от регламента се създава координационна група по въпросите на изделията с двойна употреба (КГИДУ), която включва представители на държавите членки и на Комисията и чиято цел е да проучва всички въпроси, свързани с прилагането на контрола на износа с оглед практическото подобряване на съгласуваността и ефективността на контрола в целия ЕС.

3.1. Консултации по въпроси, свързани с прилагането

През отчетния период в рамките на КГИДУ бяха проведени консултации по редица актуални въпроси, отнасящи се до прилагането на регламента. На проведените от КГИДУ 7 заседания бяха обсъдени конкретни въпроси, свързани с контрола, като например прилагането на освобождаването от бележката относно криптографията, списъците на високорискови ХБРЯ вещества и прекурсори на взривни вещества, споразуменията на Евратом и контролът на графита.

В рамките на КГИДУ бе осъществен обмен на техническа информация относно националните мерки по прилагане и бе изготвена актуализирана версия на публикацията на националните мерки в *Официален вестник* (ОВ С 67 от 6 март 2012 г.).

КГИДУ направи преглед на методологията и на подхода за обмен на данни и осъществи всеобхватно събиране на данни относно лицензирането (по данни от 2013 г.) с цел да се засилят обменът на информация между ДЧ и степента на публична прозрачност относно контрола от страна на ЕС върху износа на изделия с двойна употреба.

Съвместно с митническите администрации КГИДУ сформира техническа подгрупа, която да проучи потенциала за сближаване на програмите на митниците за „одобри икономически оператори“ с „програмите за вътрешно съответствие“ в областта на контрола на износа. Техническата подгрупа първоначално се съсредоточи върху изготвянето на сравнителна таблица на двата вида програми.

КГИДУ осъществи обмен на техническа информация относно контрола на изделията за наблюдение и прихващане от сферата на информационните и комуникационни технологии (ИКТ). КГИДУ създаде експертна група „Технологии за наблюдение“, която да разгледа въпроса задълбочено. Бе създадена и техническа експертна група по ядрен графит.

3.2. Техническа подкрепа за изготвяне на актуализиран вариант на контролния списък на ЕС

КГИДУ бе консултирана и оказва съдействие в процеса на изготвяне на делегиран регламент на Комисията за актуализиране на контролния списък на ЕС. Специално подбрани национални експерти обмениха технически експертен опит и проведоха обучения с компетентните органи, като на специално заседание на КГИДУ бяха изтъкнати по-важните изменения в контролния списък.

3.3. Насоки на ЕС за контрол на износа на изделия с двойна употреба

КГИДУ изготви допълнение към насоките на ЕС в подкрепа на обмена на информация и консултациите между държавите членки по отношение на глобалните лицензии. На заседанието на работната група „Изделия с двойна употреба“ от 24 ноември 2014 г. преразгледаните насоки бяха одобрени като инструмент без обвързваща правна сила.

3.4. Обмен на информация между компетентните органи

КГИДУ полага непрестанни усилия за по-нататъшното развитие на Електронната система за изделия и технологии с двойна употреба (ЕСИТДУ) – защитена и криптирана електронна система на сървър на Комисията, чието предназначение е да служи като средство за ефективен обмен на информация между органите за контрол на износа и Комисията. КГИДУ въведе в системата нови функции и подобрения за обмен на информация относно откази по отношение на брокерска дейност и транзит на изделия и технологии с двойна употреба, както и относно износители, на които е забранено да използват генерални разрешения на ЕС за износ.

Освен това КГИДУ финализира подготовките за разширяване на ЕСИТДУ с оглед на включването на отказите за износ съгласно Регламент (ЕС) № 1236/2005 относно търговията с някои стоки, които биха могли да бъдат използвани с цел прилагане на смъртно наказание, изтезания или други форми на жестоко, нечовешко или унижително отнасяне или наказание. Очаква се новата функция да бъде приведена в експлоатация през 1-то тримесечие на 2015 г. Техническа информация във връзка с ЕСИТДУ бе предадена и на Европейската служба за външна дейност с цел да се подпомогне електронният обмен на информация относно отказите за износ на оръжие.

3.5. Прозрачност и диалог с представителите на промишлеността и академичните среди

В светлината на член 23, параграф 2 Комисията провеждаше редовни срещи с представители на промишлеността. По-специално на 23 октомври 2014 г. в Брюксел се проведе съвместен форум на КГИДУ с представители на сдружения на производителите и организации на гражданското общество, на който бяха обсъдени вариантите за преглед, описани в съобщението на Комисията, озаглавено „Преглед на политиката за контрол на износа: гарантиране на сигурността и конкурентоспособността в един променящ се свят“⁶ (http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2014/october/tradoc_152858.pdf).

КГИДУ също така подготви документация с цел да окаже подкрепа на износителите при прилагането на регламентите. По-конкретно измененията в текста на контролния списък на ЕС, въведени с Делегиран Регламент на Комисията (ЕС) № 1382/2014, са обобщени с информационна цел в документа „Всеобхватна бележка относно измененията“ (http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2014/october/tradoc_152854.pdf).

⁶ COM (2014)244 final от 24 април 2014 г.

3.6. Мониторинг и привеждане в действие на контрола на износа

Комисията насърчава провеждането на ефективен мониторинг и привеждането в действие в ЕС на контрола на износа посредством различни спомагателни действия. През 2014 г. Комисията публикува нова версия на „таблицата на съответствието“, която показва взаимовръзката между митническите кодове и класификациите на изделията с двойна употреба, и продължи да включва параметри за контрол на износа в достъпната онлайн интегрирана митническа тарифа на ЕС (TARIC).

Националните органи носят основната отговорност за привеждането в действие на контрола на износа. През отчетния период неколккратно са приложени мерки за привеждане в действие, довели до налагането на административни санкции.

3.7. Група от експерти

През 2014 г. групата от експерти от Съвместния изследователски център на Комисията и експерти от държавите членки продължи да оказва подкрепа на органите на ЕС за контрол на износа, потърсили съвет във връзка с конкретни случаи, свързани с лицензии. Бяха отправени общо 9 препоръки към компетентни органи от 6 държави членки.

3.8. Изграждане на капацитет

Съвместният изследователски център на Комисията продължи започнатата през 2007 г. поредица от технически семинари за лицензиращи органи, провеждани в сътрудничество с Министерството на енергетиката на САЩ. 7-ят семинар се състоя на 6—7 май 2014 г. в Испра, Италия. В организиранията мероприятия участваха общо над 80 европейски служители в областта на лицензирането и технически експерти от държавите членки.

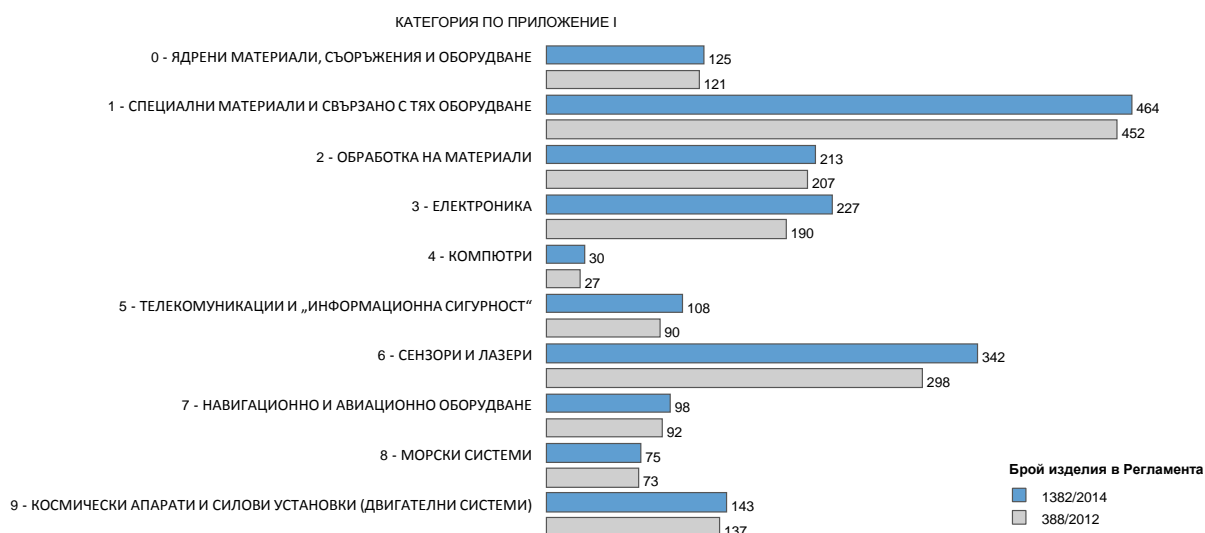
С помощта на КГИДУ службите на Комисията (JRC, TAXUD, TRADE) организираха симулационни упражнения за служители в областта на лицензирането на контрола на износа и митнически служители, които следва да бъдат проведени през 1-то тримесечие на 2015 г.

4. КОНТРОЛ НА ЕС ВЪРХУ ИЗНОСА – КЛЮЧОВИ ДАННИ

Трудно е да се получи надеждна информация за износа на изделия с двойна употреба, тъй като не съществува съответно определен икономически сектор. Комисията и държавите членки обаче събират данни, които дават възможност за приблизителна оценка на обема на износа на стоки с двойна употреба, въз основа, от една страна, на данни за митнически стоки, посочени в таблицата на съответствието, които включват и стоки с двойна употреба, и, от друга страна, на специфични данни относно лицензирането, събрани от компетентните органи. Следва да се отбележи, че представените по-долу приблизителни стойности за обема на износа не обхващат услугите и нематериалните трансфери на технологии, свързани с търговията със стоки с двойна употреба. Представените по-долу стойности се основават на данни относно износа за 2013 г.

4.1. Търговия с изделия с двойна употреба в ЕС: изделия и местоназначения

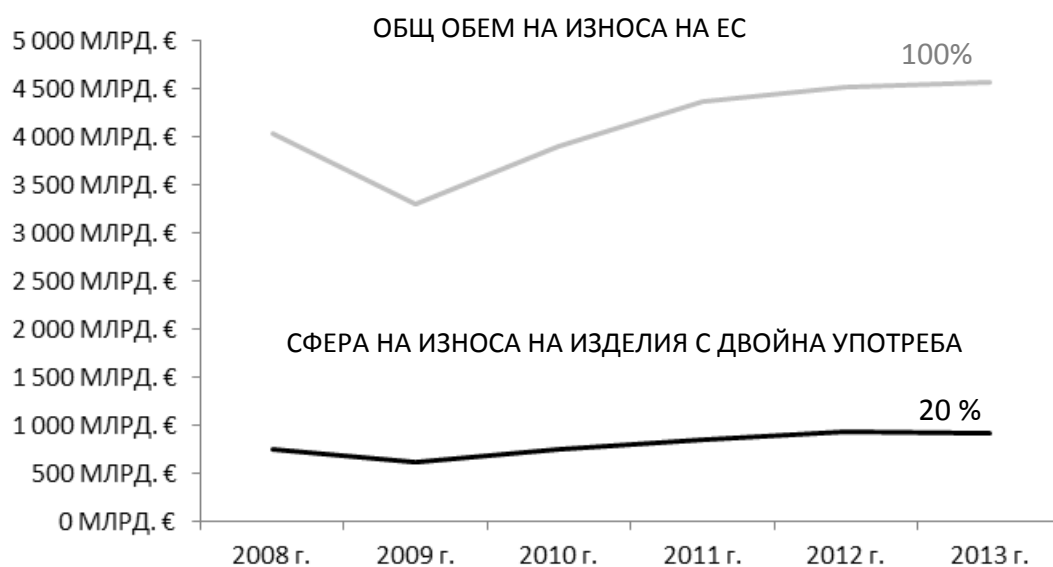
Регламентът се прилага предимно по отношение на износа на около 1825 изделия с двойна употреба, изброени в приложение I – контролният списък на ЕС, и класифицирани в 10 категории (графика 1). Тези изделия с двойна употреба се отнасят до около 1000 митнически стоки,⁷ включително химикали, метали и неметални минерални суровини, компютри, електронни и оптични продукти, електрическо оборудване, машини, превозни средства и транспортно оборудване и т.н. и обикновено попадат във високотехнологичния сегмент на тази широка сфера на смесени стоки.

Графика 1: Брой на изделията с двойна употреба, включени в категории от приложение I след приемането на Регламент (ЕС) № 1382/2014.

⁷ Понятието „сфера на износа на изделия с двойна употреба“ се отнася за широката сфера на износа на смесени стоки, която включва изделия с двойна употреба. Търговията с изделия с двойна употреба се извършва в рамките на тази сфера, но не е идентична с нея, тъй като далеч не всички стоки от „сферата на износа на изделия с двойна употреба“ са предмет на контрол на износа. В резултат на измерванията, извършени от Съвместния изследователски център на Комисията въз основа на базата данни COMEXT на Евростат, бе направена стабилна оценка на „сферата на износа на изделия с двойна употреба“, представляваща около 20 % от общия износ на ЕС (включително търговията в рамките на ЕС).

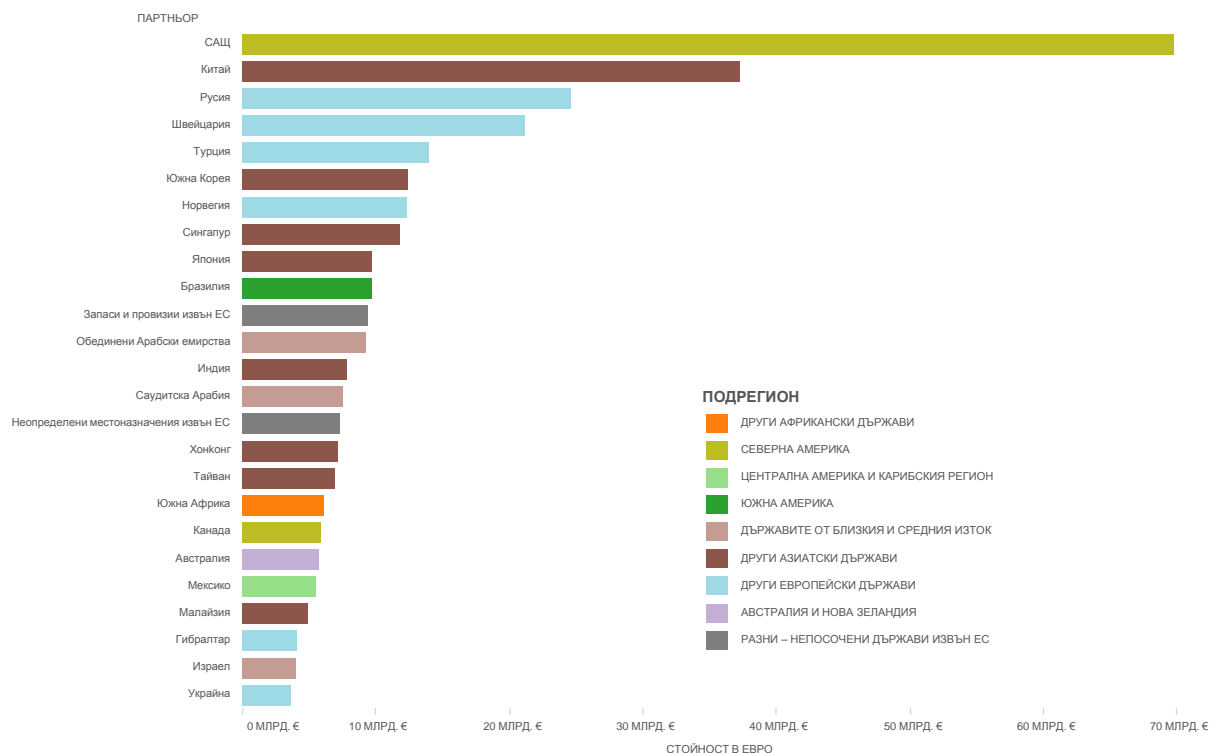
Въз основа на съответствието между митническите кодове и класификациите на изделията с двойна употреба се приема, че този контрол се прилага за изделия, включени в „сфера на износа“, представляваща близо 20 % от общия обем на износа на ЕС (графика 2).

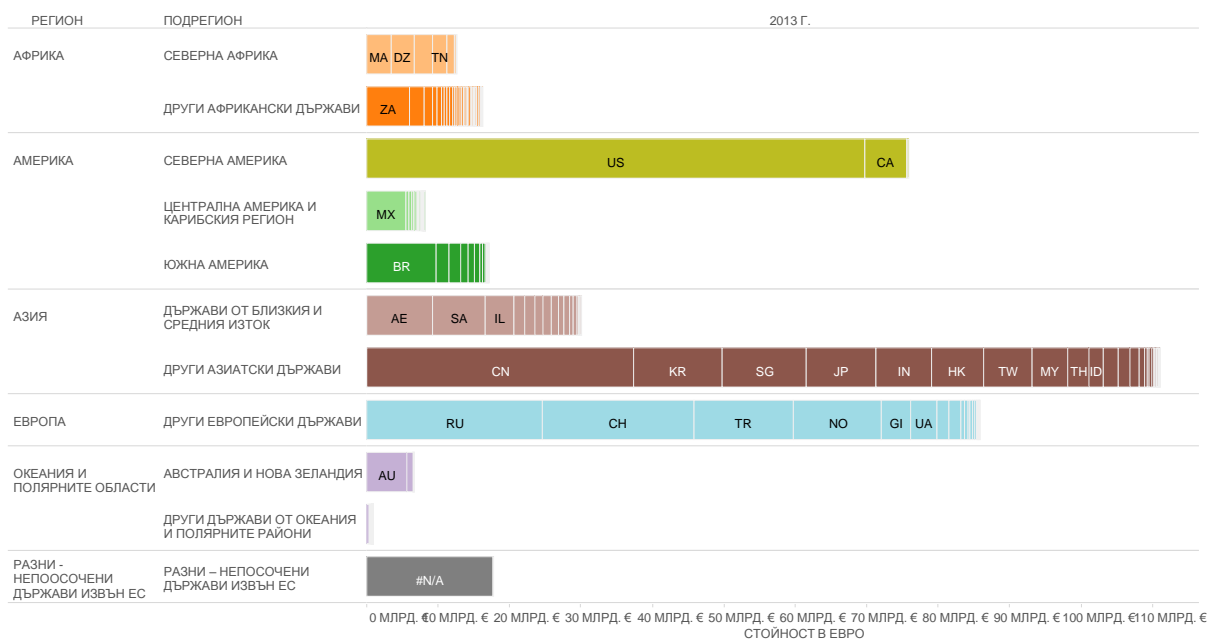
Графика 2: Прогнозна стойност за „сферата на износа на изделия с двойна употреба“ и общ обем на износа

Голяма част от сферата на износа на изделия с двойна употреба се отнася до търговия в рамките на ЕС или до износ за страни, които се ползват с генерални разрешения за износ E001. Това отразява структурата на експортния пазар на ЕС по отношение на съответните стоки, както и улесняването на търговията чрез ГРЕСИ (графика 3)⁸.

⁸ „Запаси и провизии извън ЕС“ се определя като доставки за складове на кораби и въздухоплавателни средства.

Графика 3: Страни и подрегиони по местоназначение в сферата на износа на изделия с двойна употреба на ЕС през 2013 г.

Графика 4: Държави по местоназначение, разпределени по региони и подрегиони на света, 2013 г.

50 местоназначения извън ЕС с най-голям обем на износа на изделия с двойна употреба

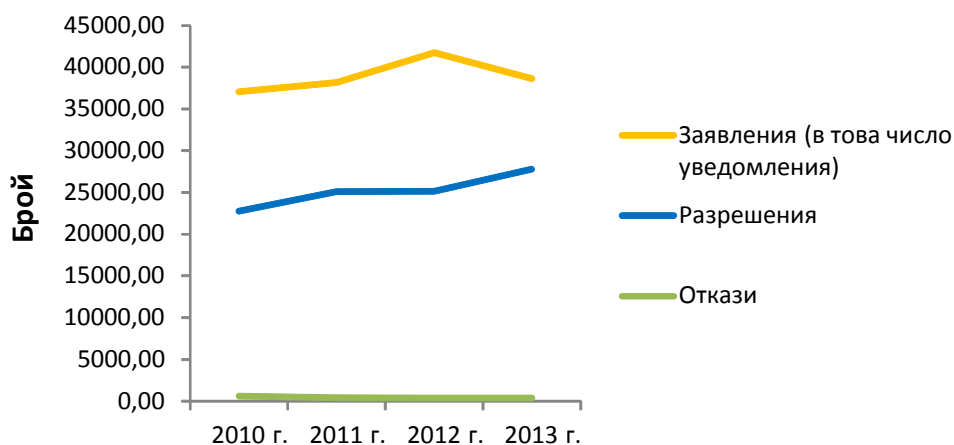
1. САЩ	11. Запаси и провизии извън ЕС	21. Мексико	31. Индонезия	41. Виетнам
2. Китай	12. Обединени Арабски емирства	22. Малайзия	32. Казахстан	42. Ангола
3. Русия	13. Индия	23. Гибралтар	33. Нигерия	43. Иран
4. Швейцария	14. Саудитска Арабия	24. Израел	34. Аржентина	44. Оман
5. Турция	15. Неопр. извън ЕС	25. Украйна	35. Чили	45. Либия
6. Южна Корея	16. Хонконг	26. Мароко	36. Беларус	46. Колумбия
7. Норвегия	17. Тайван	27. Алжир	37. Филипини	47. Ливан
8. Сингапур	18. Южна Африка	28. Тайланд	38. Сърбия	48. Необяв. извън ЕС
9. Япония	19. Канада	29. Египет	39. Катар	49. Кувейт
10. Бразилия	20. Австралия	30. Тунис	40. Ирак	50. Венецуела

Графика 5: 50 местоназначения извън ЕС с най-голям обем на износа на изделия с двойна употреба през 2013 г., класирани според равностойността на изнесените обеми⁹.

4.2. Заявления, лицензии, откази

КГИДУ осъществи обмен на информация и събра данни относно лицензирането с цел да подобри разбирането на контрола на износа и на неговото икономическо въздействие. Някои от събраните през отчетния период данни са представени по-долу; следва да се отбележи обаче, че някои държави членки не събират всички видове данни. Поради това предоставената по-долу информация се изразява в приблизителни оценки на сумарните количества и стойности в рамките на данните, налични към момента на изготвянето на настоящия доклад.

Контролирана търговия – по обем

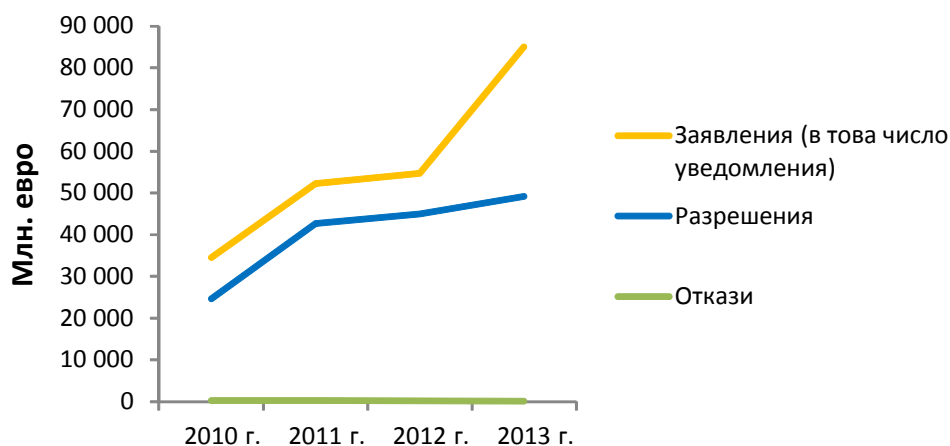
Графика 6: Брой на разрешенията и отказите (2010—2013 г.)¹⁰

⁹ „Неопр. извън ЕС“ обхваща държави и територии, които не са упоменати в контекста на търговията с трети държави. (Тези кодове обичайно се използват за стоки, доставяни за офшорни съоръжения).

„Необяв. извън ЕС“ обхваща държави и територии, които не са оповестени по съображения от търговски или военен характер.

¹⁰ В графики 6 и 7 данните за заявленията включват всички заявления за лицензии, включително уведомленията в рамките на генералните разрешения, и указват най-общо обема на „контролираната търговия“. В случаите, в които не са налични данни относно броя на заявленията, графиката се основава

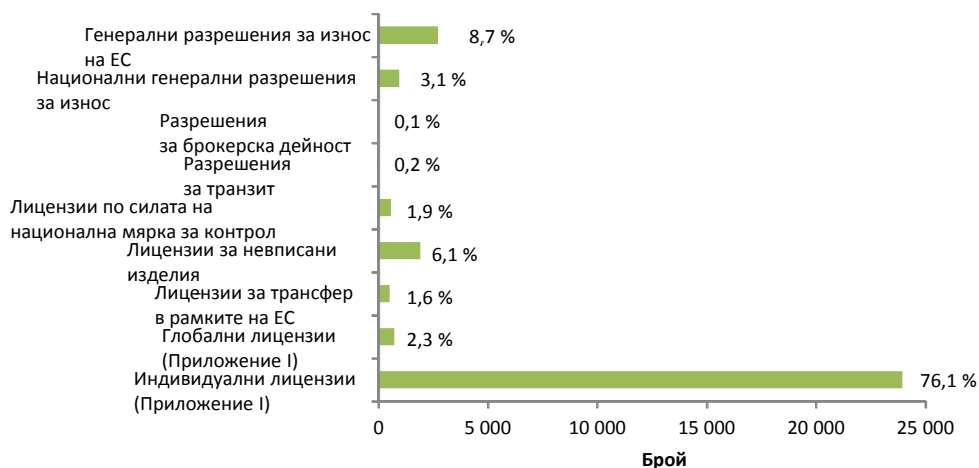
Контролирана търговия – по стойност

Графика 7: Стойност на разрешенията и отказите за 2010—2013 г. (в млн. евро)

на данни за броя на разрешенията, като приблизителни данни за броя на заявленията. Данните за разрешенията се отнасят за износа на изделия с двойна употреба, разрешен по силата на индивидуални и глобални лицензии. Следва да се отбележи, че броят на заявленията не съответства непременно на сбора от разрешенията и отказите, тъй като е възможно редица заявления да бъдат оттеглени, а други да не бъдат приключени в рамките на една година. Данните за отказите се отнасят за обема и стойността на отказания износ.

Обем на разрешената търговия за 2013 г. по видове лицензии

Графика 8: Сравнителен брой на разрешенията по категории (данни от 2013 г.)

Стойност на разрешената търговия за 2013 г. по видове лицензии

Графика 9: Сравнителна стойност на разрешенията по категории (данни от 2013 г.)

Като цяло прогнозните данни сочат видимо повишаване на контролираната търговия през последната година – общата стойност на заявленията¹¹ е достигнала 85 млрд. евро, а контролираният износ на изделия с двойна употреба – над 4,9 % от общия износ за държави извън ЕС. Разрешената търговия възлиза на 48 млрд. евро, което представлява 3,1 % от общия износ извън ЕС, като по-голямата част от трансакциите са разрешени по силата на индивидуални лицензии (приблизително 25 000 отделни лицензии, издадени през 2013 г.). Същевременно само малка част от износа е действително отказана: през 2013 г. са издадени близо 260 отказа, което представлява около 0,06 % от стойността на контролирания износ на изделия с двойна употреба през въпросната година и незначителен дял от общия износ на ЕС¹².

¹¹ Тази сума включва стойността на заявленията и уведомленията в рамките на генералните разрешения за износ.

¹² През 2013 г. отказаният износ възлиза на 0,003 % от общия износ за държави извън ЕС.